

— Namig za izlet —

Med gostoljubnimi domačini

Pomlad in zgodnje poletje sta primeren čas tudi za družinski izlet v bližnje kraje izven Slovenije. Če uspemo koncu tedna dodati še kakšen dan, je podaljšani vikend dobra priložnost za "city-break".

Spletni naslovi:
www.banjaluka-tourism.com
raftingklubkanjon.com
mojabanjaluka.info

Tokrat je naš namig izlet v Banja Luko in njeno okolico, ki ponuja ravno prav drugačnosti, lepe narave in dobre kuhinje, ne nazadnje pa še zelo gostoljubne domačine.

Hram Isusa
Spasitelja v
središču mesta.

Etno ponudba in razstava Zmijanskega veza.
Desno: Gospodska je glavna nakupovalna ulica v mestu.

Banja Luka je drugo največje mesto v Bosni in Hercegovini in največje mesto v Republiki srbski ter politični in administrativni center te entitete BiH. V zadnjem času je mesto z okolico vse bolj priljubljen cilj slovenskih popotnikov, ki se uvrščajo na drugo mesto (tako za gosti iz Srbije) po številu gostov in nočitev. Razlogov za to je več, gotovo pa je prednost tudi bližina, saj je do Banja Luke le okrogle tri ure vožnje, seveda pa je treba prišteti še čas za prečkanje dveh meja. Popotniki iz Slovenije regijo radi obiščejo tudi zaradi bližine jezika, čudovite narave, odlične kulinarike in slovenskemu žepu naklonjenih cen ter občutka, da so tam zelo dobrodošli gostje. Regija se turistično vse bolj uveljavlja in ravno v začetku maja je Mednarodni center za razvoj turizma in gostinstva SACEN International podelil Banja Luki "Zlato turistično srce" kot najboljši celinski destinaciji jugovzhodne Evrope in Sredozemlja.

Muzej sodobne umetnosti v zgradbi bivše železniške postaje.
Spodaj: Ročna dela v združenju žena Duga.

Po nakupih na Gospodsko ulico

Banja Luka je mesto z veliko parkov in zelenja, lepo urejeno in čisto. Glavna nakupovalna ulica je Gospodska, ki se uradno sicer imenuje ulica Veselina Masleše, na kateri je veliko trgovin domačih in tujih blagovnih znamk. Namenjena je zgolj pešcem, ki lahko občudujejo neorenesančne in secesijske stavbe, z velikimi kupolami in bogato okrašenimi balkoni. Konča se z velikim trgom, na katerem je nekoč največja veleblagovnica v SFRJ Boska, na trgu pa je tudi spomenik - ura na zverženem drogu se je ustavila v času, ko je leta 1969 Banja Luko prizadel katastrofalni potres, ki je povzročil tudi smrtne žrtve in veliko stavb močno poškodoval ali uničil. V središču mesta sta tudi **Muzej sodobne umetnosti**, ki je v bivši zgradbi železniške postaje in v njem vsako leto gostijo nekaj odmevnih razstav, ter **Muzej Republike srbske** s stalnimi zbirkami.

Na katastrofalni potres spominja ustavljena ura.
Spodaj: Prodaja moke iz mlinov ter medu in žganja.

Obnovljeni pravoslavna cerkev in džamija

Čeprav je vojna v Bosni precej spremenila etnično strukturo prebivalcev, je v mestu videti tako pravoslavno in katoliško cerkev kot džamijo. Prebivalci so posebno ponosni na **hram Hrista Spasitelja** (cerkev **Kristusa Rešenika**) v središču mesta. Na tem mestu so v letih 1925-1929 zgradili cerkev v srbsko-bizantinskem slogu, a je bila med 2. svetovno vojno porušena. Po enakih načrtih so med leti 1993 in 2004 obnovili oziroma postavili novo cerkev, ki danes predstavlja eno najlepših in največjih pravoslavnih cerkva na Balkanu. **Džamija Ferhadija** pa je bila zgrajena v letu 1579 v času vladavine Ferhad-paše Sokolovića, ko je Banja Luka postala središče bosanskega pašaluka, v duhu šole znanega turškega arhitekta Sinana. Eden od največjih kulturno-zgodovinskih spomenikov v BiH je bil v vojni leta 1993 povsem uničen, gradbeni ostanki pa so končali na deponiji. V letu 2006 se je začela obnova, kjer so s 65% originalnega materiala ob pomoči mednarodne skupnosti na novo postavili džamijo s pripadajočimi objekti in jo pred nekaj leti svečano odprli.

Džamija Ferhadija je bila pred nekaj leti postavljena na novo.

Foto: Matjaž Markič

Željko Jungić prideluje najboljša vina v pokrajini.

Pater Franjo s hlebcom odličnega sira trapista.

Pravoslavni pop v samostanu pri Krupi na Vrbasu.

Rafting na Vrbasu sredi čudovite pokrajine.

Trapisti z odličnim sirom in pivom

Malo iz centra mesta ob reki Vrba je velik katoliški samostan Marija Zvezda, ki ga že vrsto let upravljajo Trapisti. V najboljših časih je v njem živelo 280 menihov, danes so tam le še trije. Trapisti so sicer znani po proizvodnji odličnega sira z enakim imenom, pa tudi zelo dobrega piva. Pivovarna, nekoč v lasti Trapistov, je danes mestna pivovarna banjaluškega piva Nektar, sir pa v sodelovanju z bližnjo mlekarno še naprej proizvajajo po tradicionalnih receptih. Pater Franjo vam ob obisku razkaže cerkev in na kratko oriše zgodovino samostana, prav rad pa vam tudi priporoči katerega od zdravilnih zeliščnih napitkov, ki jih pripravljajo in prodajajo v samostanu. Seveda pa bi bilo od tam velika škoda oditi brez hlebca izvrstnega sira.

Etno hiša v Piskavici in vas - muzej v Ljubački dolini

V bližini Banja Luke je vas Piskavica, kjer domačini skrbijo za ohranjanje kulturne in etnološke dediščine. V vasi je stalna razstava etnoloških predmetov iz teh podkozarskih krajev ter kmečka tržnica, za organizirane skupine pa po dogovoru pripravijo tudi prikaz katerega od običajev, na primer tradicionalne krstne slave - s pogostitvijo vred. Vredna ogleda je tudi vas - muzej v Ljubački dolini, kjer prizadevni lastnik gostišča že vrsto let zbira različne predmete etnološke dediščine, ki so razstavljeni v tradicionalnih obrtniških hišah. Po ogledu muzeja na prostem se je mogoče v gostišču tudi odlično okrepčati. Zelo slikovita je vas Krupa na Vrbasu, kjer v tradicionalnih vodnih mlinih še meljejo ajdovo, ječmenovo, pšenično, rženo in koruzno moko.

Odlična hrana in pijača

Zagotovo je ena od privlačnosti Banja Luke in okolice tudi odlična ponudba lokalnih specialitet, kjer prevladujejo mesne jedi z žara, še posebej slavni banjaluški čevapčiči, ter meso "izpod peke", pa tudi divjačine in rib. Že omenjeno pivo Nektar je banjaluški ponos, vse bolj pa se uveljavlja tudi kakovostno vinarstvo, kjer ledino orje Željko Jungić, ki na svojih vinogradih nad Banja Luko prideluje odlična rdeča in bela vina, za katera je prejel vrsto priznanj in jih je mogoče naročiti v vseh boljših restavracijah. Med številnimi gostilnami in restavracijami ni težko najti okusu in žepu primerne, sicer pa je najbolje pobrskati po spletnih straneh, ki jih vzdržuje banjaluška turistična organizacija, ter se pozanimati tudi o aktualnih dogodkih in prireditvah.

Rafting na Vrbasu

Vsi ljubitelji avantur in adrenalinskih užitkov pridejo na svoj račun na raftingu na reki Vrba, kakšnih 25 km višje od Banja Luke. Rafting klubi pripravljajo spuste na treh različno dolgih in zahtevnih progah, v odlični organizaciji pa poskrbijo za vso potrebno opremo (neoprenska obleka, čelada, varnostni jopič...) ter prevoz. Spust po reki je še posebej zanimiv v kanjonu Tijesno, ko se reka precej zoži in vožnja z raftom poskrbi za nekaj adrenalinskih vrisikov. Ob izteku proge se reka umiri in omogoča poleti tudi kopanje v vodi, ki doseže do 17 stopinj. Spomladi se kljub neoprenski obleki v njej okopajo le najpogumnejši.

Matjaž Markič

Vodni mlini pri Krupi na Vrbasu.

Notranjost vaške lekarne v Ljubački dolini. Spodaj: Gostoljubje domačinov je pregovorno.

Prikaz običaja krstne slave v etno hiši Piskavica. Spodaj: Tradicionalne jedi z žara in banjaluški čevapčiči.

